

Josip Moser (1915. – 1998.)

Teorijski fizičar i odličan interpretator složenog matematičkog aparata koji se koristi za rješavanje najsuptilnijih problema suvremene fizike. U početku je bio gimnazijski profesor, a kasnije sveučilišni profesor na Sveučilištima u Skopju i Zagrebu. Koautor je prvih srednjoškolskih udžbenika prevedenih na makedonski jezik, autor nekoliko sveučilišnih udžbenika i niza znanstvenih i stručnih radova iz teorije difrakcije svjetlosti.

Josip Moser rođen je 12. studenog 1915. godine u Osijeku. Nakon završenog školovanja u rodnom gradu, završava studij grupe matematika – fizika na Sveučilištu u Zagrebu 1937. godine. Radi kao profesor matematike i fizike u gimnazijama u Dubrovniku, Pljevlju, Virovitici i Osijeku sve do 1950. godine. Već za vrijeme studija, a i kasnije sudjelujući na raznim skupovima, Moser se pokazao kao vrstan teoretičar, te na inicijativu prof. Marina Katalinića od 1950. godine predaje teorijske predmete, *teorijsku fiziku*, *kvantnu mehaniku* i *matematičke metode u fizici* na Odjelu za fiziku Filozofskog fakulteta u Skopju. Doktorirao je na sveučilištu u Göttingenu (Njemačka). Godine 1954. izabran za docenta, 1960. za izvanrednog i 1965. za redovnog profesora. Kao znanstvenik širokih interesa i velike znanstvene radoznalosti sudjelovao je u stvaranju Instituta za fiziku pri Sveučilištu „Kiril i Metodij“ u Skopju. Bio je istovremeno profesor na sveučilištu u Prištini i gost predavač na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Sarajevu, a vodio je i predavanja iz *fizikalne optike* u okviru postdiplomskih studija na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Umro je u Zagrebu 27. studenog 1998. godine.

Njegov znanstveni interes iskazan je u širokom području, što dokazuju radovi iz područja molekularne kinetičke teorije, kvantne teorije centralnih sila, građe elemenata te mehanizama pobuđivanja atoma lakih elemenata pri njihovom β -raspadu. Poseban su odjek imali radovi posvećeni teoriji i eksperimentima iz područja rasapa svjetlosti na malim anizotropnim česticama i depolarizaciji kod otopina makromolekularnih tvari. Intenzivno je surađivao sa znanstvenicima na Sveučilištu u Göttingenu i na Institutu u Braunschweigu gdje se bavio teorijskim razmatranjem problema fizikalne optike – interferencijskim i difrakcijskim pojavama na različitim tipovima mrežica i pukotina, te njihovom korelacijom s holografijom. Već postojeću *općenitu teoriju* tih pojava nadopunio je osobnim doprinosima i povezao ju s teorijom polja. Uz to velik broj njegovih studenata, uz njegovu pomoć, nosioci su znanstvene misli u Makedoniji.

Profesor Moser je autor sveučilišnih udžbenika *Kvantna mehanika*, *Odabrani dijelovi fizike* i *Uvod u klasičnu teorijsku fiziku*, koji su prevedeni na makedonski jezik i postali osnovna literatura studentima. Koautor je prvih srednjoškolskih udžbenika, *Fizika za III. razred gimnazije* i *Fizika za I. razred srednjoškolskog obrazovanja*, prevedenih na makedonski jezik. Bio je vrstan predavač, njegova predavanja su odlikovala jasni stil i studioznost, te stalno nadopunjavanje najnovijim saznanjima fizičke misli.

Dubravka Cavaliere i Ana Smontara